

meget stor og talrig Tilslutning. Man var efterhaanden kommen til den Overbeviisning, at det gik ud paa en i sig selv hensigtsmæssig Foranstaltning, som neppe kunde rammes paa nogen bedre Maade. Derimod skal jeg ikke fortie, at der ogsaa viste sig en haalstarrig Modstand, men som dog stedse blev svagere og svagere; den indskrænkede sig til nogle enkelte Medlemmer, og hos dem, der ikke gjorde nogen absolut Modstand, antog den, som jeg har nævnt, Charakteren af Omsorg for Landtømmen.

Det Forslag, jeg nu indbringer, vil man maafføe finde er kommet noget for seent frem i denne Session, men ogsaa derfor skal jeg angive Grunden. Jeg havde al Anledning til at troe, at man fra en anden Side, hvor man maafføe ikke opfatter Forholdene ganske saaledes, som jeg opfatter dem, vilde være fremkommet med et Forslag, der gik i denne Retning, men det har man ikke anseet hensigtsmæssigt, et saadant Forslag er udeblevet. Nu kunde man have meent, at jeg kunde have ventet til næste Session med at forelægge mit Forslag, men hvad der har bragt mig til hellere at bringe det frem nu, skjøndt Sessionen er saa langt fremrykket, det er, at den næste Session er den sidste, for hvilken de Valg, hvorefter vi nu sidde her, gjælde, og jeg har villet give Regjeringen Anledning til i Mellemtiden mellem denne og næste Session at overveie Sagen, for, om muligt, inden de nye Valg skulle finde Sted, at faae et Forhold af denne Art afgjort paa en nogenlunde hensigtsmæssig Maade, og for at det saameget som muligt kunde sees, at det hverken er mig eller de Mænd, der dele Ansvar med mig, der ønske at holde dette Spørgsmaal svævende, men at det tværtimod er os om at gjøre at faae det fremmet og afgjort saaledes, at der om muligt kan komme en bedre Samstemning tilveie mellem de forskjellige Besiddere omkring i Landet. Bliwer Sagen ikke afgjort, saa maa det enten være, fordi Regjeringen anseer det for gavnligt, at dette Spørgsmaal stedse bliver svævende og skiftet til at holde de forskjellige Samfundsklasser, der ellers i mange Henseender maatte gaae samme Vej, sondrede fra hinanden, eller det maa være, fordi en stor Deel af de Personligheder, der

ogsaa skulde bringe deres Skjærv til Løsningen af dette Forhold, ikke have Hjerte dertil. Jeg har saaledes gjort Rede for, hvad der i det Hele har bevæget mig til at indbringe Forslaget, og hvorfor jeg først saa seent er fremkommet med det.

Jeg skal nu ganske kort fremsætte Hoveddelene af selve Forslaget, idet jeg henstiller, til 1ste Behandling, hvis det kommer dertil, nærmere at tage det under Overveieelse. De første 7 Paragrapher af Forslaget søge nærmere at bestemme, hvad der maa forståes ved Fæstesteder, og hvorledes man antager, at de for Fremtiden skulle være stillede. Jeg kunde sige om disse Paragrapher, at de i en væsentlig Grad ikke gjøre Andet end fastholde den nuværende Lovgivning i dens Aand og Sandhed, og optage og codificere i Lovform de Sædvaner, som i en lang Række af Aar have behersket Fæstevæsenet. § 8 fremtræder derimod som noget Nyt. En af de Udvælgelser, man med god Grund har gjort imod Fæstevæsenet, er det Ulykkespil, som ligger deri, og som bliver større og større, eftersom Indfæstningen vøger, idet en Mand kan have contraheret under Forudsætning af en lang Brugstid og ved Døden komme til at faae en meget kort Brugstid. En Familie kan ved den nuværende Fæstevæsenet retning fuldstændig ruinere sig ved en eneste Indfæstning. Derfor en Mand og Kvindes fæste og give 1 a 2000 Rd. i Indfæstning, hvilket jo ikke er sjældent, vil Enhver vistnok sige, at de fleste af dem, der have givet dette, have givet Mere, end deres Formue var i dette Tilblik, og de ville da, om de døde i Aarets Løb eller i det næste Aar, hvilket jo let er muligt, efterlade sig Gjældsstedet for den Smule Formue, de have besiddet. For at bringe dette Ulykkespil ud af Loven, har jeg foreslaaet, at Fæstevæsenet skal fastsættes til mindst 30 Aar; men det er jo naturligt, at det er en af de Talstørrelser, som kan være Gjenstand for Tvivl og Endring; jeg troer ikke, at det er for Meget at forlange, og jeg har taget det for at have et Udgangspunkt, tilmed da 30 Aar jo antages for at være Gjennemsnittet af et Fæstes Varighed. For paa den modsatte Side at opveie for Jorddrotten det, der fra hans Side